

Plavební kanál Fláje - Clausnitz

„nepřenositelný sbírkový předmět“

Jana Melcrová
Národní zemědělské muzeum

- Neugrabenflöße (Nový plavební kanál), Krušné hory, Flájský potok
- nejstarší technická památka svého druhu u nás
- chráněn od roku 1958, nemovitá kulturní památka od roku 1987 (5–5081)

Historie

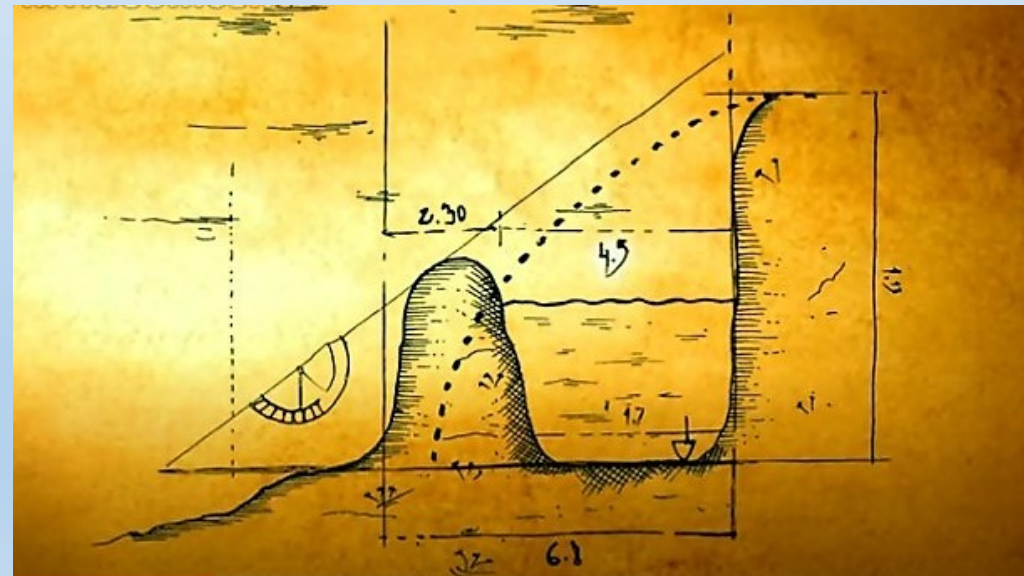
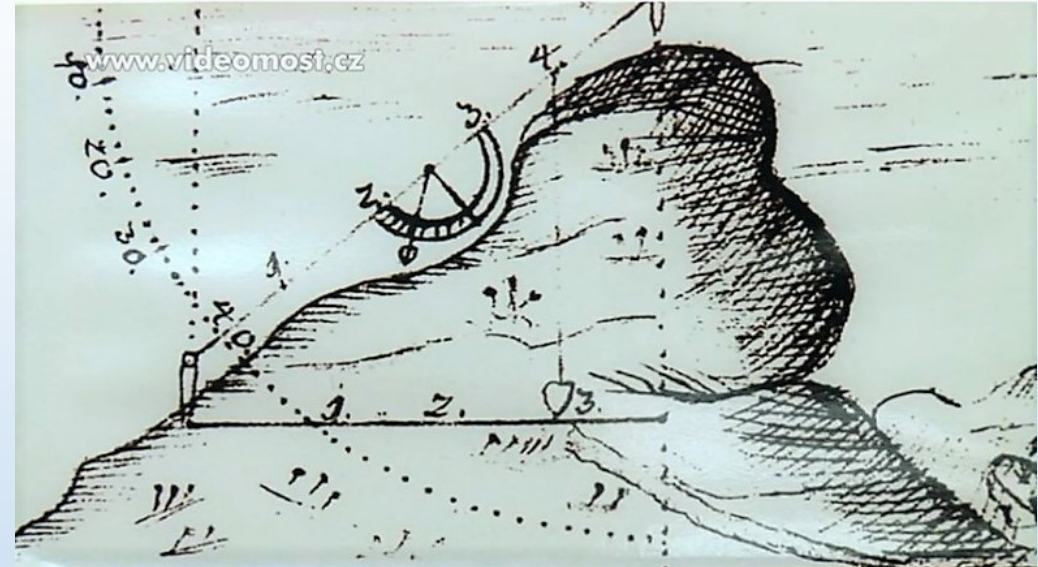
- vybudován 1624–1629
- panství Lobkoviczů (později Valdštejnů), pozemky poskytnuty zdarma
- saský kurfiřt Johann Georg I.
- projektant Fridrich Lingke (vrchní správce hutí)
- v 17. st. rozsáhlé lesy v Krušných horách (45% buk, 40% jedle a smrk, 15% ostatní)
- 1. smlouva v roce 1623 na 40 000 šráků dřeva „na stojato“ (1 šrák = 7,25 plm)
- dříví na výrobu dřevěného uhlí pro hutě ve Freibergu
- plavilo se podle plavebního řádu saských kurfiřtů do října 1872 (1874?)

Johann Georg I, saský kurfiřt

Technické údaje

- délka 18,2 km
- výškový rozdíl 150 m
- horní šířka kanálu 280 cm
- dolní šířka kanálu 180 cm
- hloubka kanálu 120cm
- délka plaveného dříví 127 cm
- celkové náklady 4 959 tolarů
(z toho 1 500 Schönbergové
za pozemky)

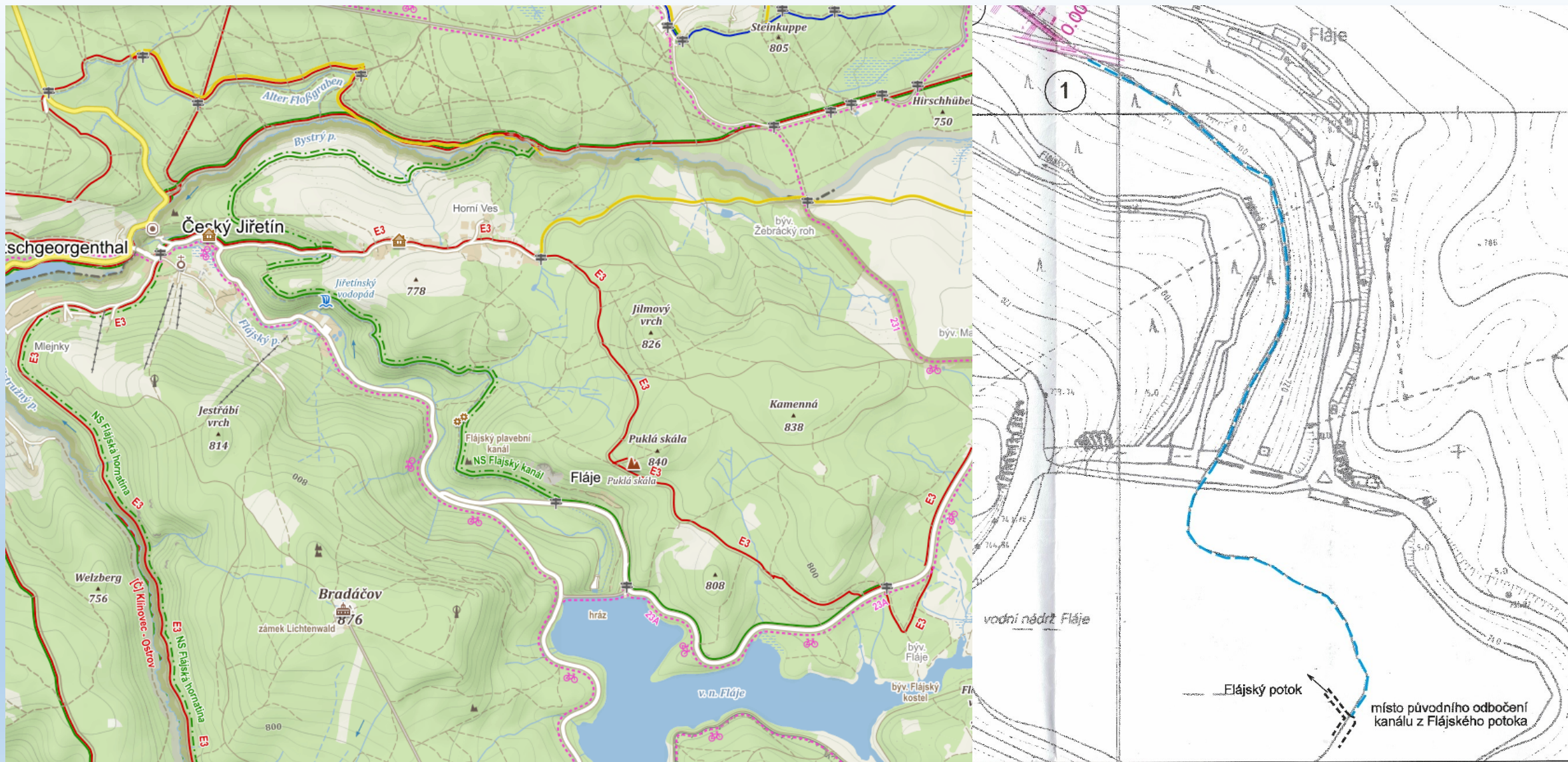
Težba a plavení dřeva

- těžba sekerami (pily se začaly používat po roce 1730)
- mzda 6 grošů/1 šrák, vyplácelo se jednou týdně
- do 1. září musel plavební mistr převzít požadované dřevo na pasece
- stahování do konce února saněmi ke kanálu
- hlídači se psy, aby se zamezilo rozkrádání

- plavení na jaře při tání sněhu
- plavení trvalo 8 až 14 dní
- kontrola kanálu i v noci (dozorce /grabensteiger)

Procházka po trase kanálu

Zaniklá obec Fláje, Flájský potok

[Historie českého krušnohoří v obrazech
\(www.boehmisches-erzgebirge.cz\)](http://www.boehmisches-erzgebirge.cz)

Výstavba přehrady 1958–1965

[Historie výstavby VD: Galerie: Povodí Ohře \(www.poh.cz\)](http://www.poh.cz)

Flájská přehrada

Pohled na přehradu z Puklé skály

Suchá část kanálu

Počátek průtočné části se stojatou vodou (kanál přehrazen svážnicí)

Bezejmenný pravostranný přítok

Kamenný propustek k regulaci vody

Průchod kanálu skalním masivem

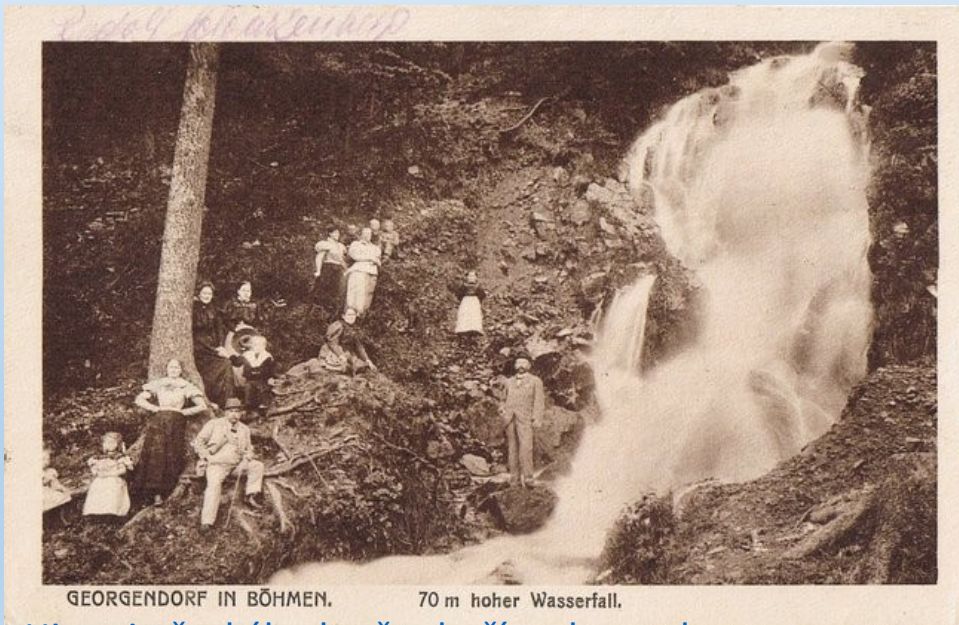
Kanál před Českým Jiřetínem

uměle vytvořený
vodopád, turistická
atrakce

továrna na
lepenku,
poháněná
vodou z
kanálu

[Historie českého krušnohoří v obrazech
\(www.boehmisches-erzgebirge.cz\)](http://www.boehmisches-erzgebirge.cz)

2000

první pokus o
záchranu a částečnou
obnovu kanálu
(nerealizováno,
vysoké finanční
náklady – ruční práce)

2013

Přeshraniční naučná
stezka

Průběžně budování a
oprava mostků na
trase kanálu

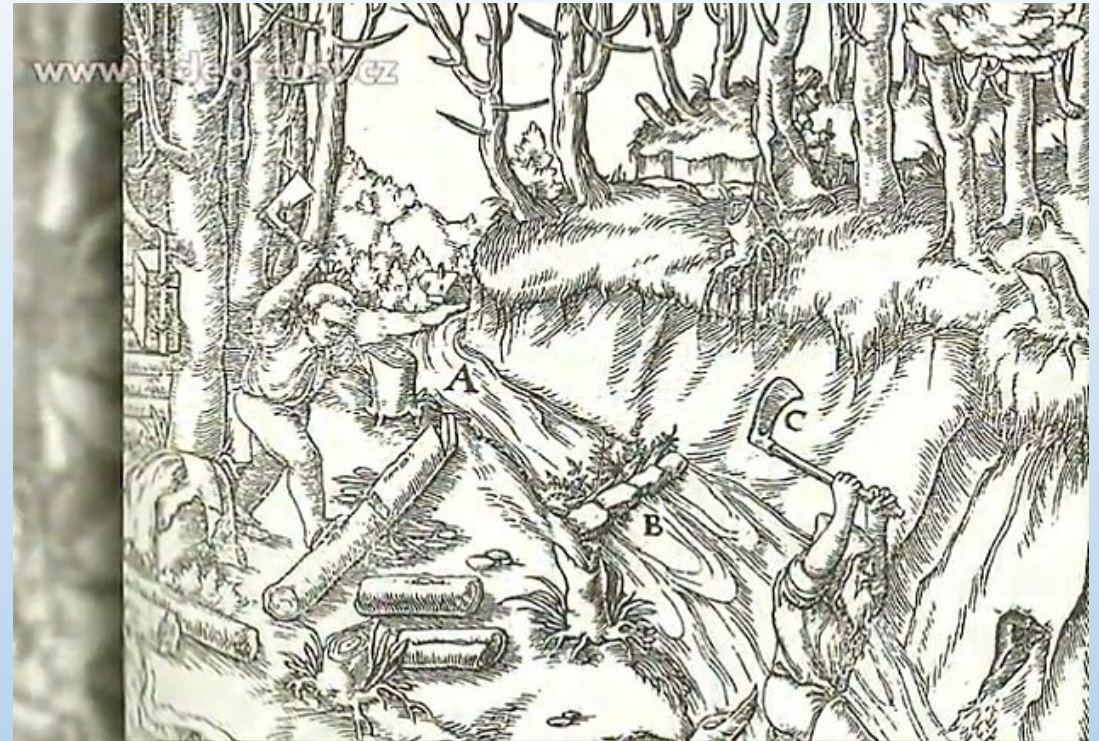

Muzeum a jeho úloha

- „nepřenositelný sbírkový předmět“
- muzeum v tomto případě nevytváří sbírku (nemovitost)
- majitel stavby = vlastník pozemků

Co ale muzeum může ?

- výzkum a vědecká činnost
- vytváření sbírek souvisejících hmotných předmětů
- prezentace výsledků a sbírek
- **SPOLUPRÁCE** s dalšími subjekty

Děkuji za pozornost

